Porto opłacono ryczałtem

Ч. 4 (439). Неділя, дня 22. січня 1928. Рік X.

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

політично-економічний орґан.

Адреса Редакції і Адміністрації „УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС“ ПЕРЕМИШЛЬ, Побереже ч. 1.

Конто П. К. О. в Варшаві Nr. 142.807. Передплата в краю виносить 10 зол. річно, 5·50 зол. піврічно, 3 зол. чвертьрічно. В Чехії квартально 18 ч. к. Передплату з Чехословаччини складати на конто Адм. „Укр. Голосу“ в Zivnostenska Banka v Praze). Для Франції 60 фр. річно для Америки 2½ дол. річно.

Ціна примірника 25 с.

Редактор приймає щодня від год. 1½—2½.

Рукописів Редакція не звертає, неоплачених писем не приймається.

Проти виборчої демаґоґії.

Від часу, як розпочалась у нас виборча горячка, всякі демаґоґи використовують виборчу аґітацію на те, щоб сіяти між селянством всякі сплетні та клевети на немилих людей. Не кажемо — політичних противників, бо не політична ідеольоґія їх ріжнить, а особиста ненависть.

От приїхав що-йно з Відня Др Кирило Трильовський, а вже розпочав у своїм орґані війну з Др Львом Бачинським таким оружем, що аж соромно те все читати. Не лишає на Др Л. Бачинськім сухої нитки, оплюгавлює його — а це на те, щоб понизити його в очах несвідомих селян. Лиш о них ходить тут, бо свідоме селянство ніколи не повірить Др Трильовському, що Др Лев Бачинський поступає як „платний провокатор“, що накидається „з денунціяторськими наклепами“, що він оперує „денунціяцією і провокацією“.

Ми не є політичними прихильниками Др. Л. Бачинського. Але закидати йому те все, що Др Кирило Трильовський закидає — це злочин і супроти Дра Льва Бачинського і проти тих несвідомих людей, яких того рода закидами впроваджується в блуд і настроюється ворожо проти Др Л. Бачинського не тільки як громадянина, але як і адвоката.

А preцінь Др Трильовський мало не сорок літ належав з Др Л. Бачинським до проводу одної і тої самої партії, оба разом працювали, ба навіть і... приятелями були. І от по тім всім тепер Др Лев Бачинський і „денунціянт“ і „провокатор“. Вже нічо гіршого не можна закинути громадському діячеви...

Коли наше політичне життє не має зовсім здичіти, то наше громадянство мусить шукати способів, щоб унешкідливити такі виступи злочинної демаґоґії.

З ґазетними нападами бодай можна боротись. Тут є чорним на білім написане, закиди кождої хвилі доступні. Не треба свідків. Але є у нашім громадськім життю далеко гірший спосіб боротьби, а це скрита боротьба, в якій поширюється всякі наклепи на противників устно. Назвім цей спосіб боротьби „скритоманія“.

Скритоманія в нашім громадськім життю це щоденне явище, яке гальмує всяку нашу працю, розбиває нас і не дає спромоги взаїмно порозумітися. Скритоманія в деяких одиницях вкорінилась вже так глибоко, що всі їх думки пережерті злобою, хитрістю, підступами, підшептами і бажанням нищити нелюбих їм людей.

Коли чесний чоловік має в кімсь противника, то він старається тому противникови сказати в очі те, що про него думає. Чесний борець ніколи не буде з противником воювати поза очи й не буде бити його з заду, а з переду. Тільки трус, чоловік злобний, коли має які порахунки з противником, засадить йому ножа в плечі.

Таких скритоманів серед наших людей є багато і часто навіть при купі ходять, а навіть для такої скритоманії творять свої тісненькі гуртки, щоби скрито все їм нелюбе поборювати, нищити. І не докажете, що то вони, бо так, як злодія треба аж за руку злапати, як він краде, так і скритомана треба злапати на акті його киринної роботи.

Звичайною збруєю в цих скритоманів є наклепи всякого рода. Пускають ті наклепи вони скрито і то перед людьми, по яких сподіються, що вони тихцем далі їх подадуть, щоб затроювати прилюдну опінію. Отвертої боротьби вони уникають.

От возьмім приклад: Скритоман всюди вітрить якусь зраду, всі йому немилі люди — злочинці в його очах. Але як ви схочете скритомана розброїти, то скажіть йому так: „Добре добродію, що ви те говорите, але я бажавби пізнати всю правду. От дозвольте, щоб я ту справу розслідив і запитав того а того чоловіка, чому він такий злочинець“. Ці слова зараз збентежать скритомана. Він стане вас відмовляти від цего кроку, щоби справи „не розмазувати“. А коли ви таки схочете дійти до правди, то переконаєтесь, що або наклепи скритомана є виссані з пальця, або з якоїсь мухи зроблено вола — якусь незначну дрібницю піднесено до факту мало-що не історичного значіння.

Конкретний випадок: Скритоман страшно критикує діяльність одної центральної установи. Там діється те і те... Як чуєте це, то вам самим мороз попід шкіру іде... Але оден з слухаючих каже так: „От, бачите, на чолі цеї інституції стоїть чесний громадянин. Певно все те діється без його відома. Велику прислугу зробимо нашій центральній установі, коли ми от зараз сядемо і напишемо листа до голови цеї установи. Подамо йому факти — а він зараз карк скрутить лиху“. Як це почув патріот — зараз таки замнявся, що то йому не випадає, що він не хотівби мішатись до цего діла, що він не хотівби робити собі ворогів... і тд.

Ця скритоманія переноситься тепер на село, в виборчу аґітацію. Тут перед селянами плететься всячину, щоби лишень себе чи то иншу особу вивисшити. От з околиць Медики і инших місцевостей доносять нам, що там ведеться виборча аґітація лиш тим способом, що виливається цебри помиїв на голови противника. Нпр. одному з діячів закидував якийсь павок, що той а той „покрав воли“, що „централю кооператив знищив“, що „міст хоронив для Поляків“. Но, як з такими речами їдеться на село освідомляти.., то вже зовсім сунемось в пропасть.

Кажуть, що один „кандидат“ чи аґітатор аж з Дрогобича приплетався в околицю Медики, щоб „добру навчати“. Очевидно дістав „достовірні“ інформації від якихсь скритоманів перемиських.

Проти таких наклепів повинно передовсім виступити свідоме селянство. Воно повинно зажадати від такого демаґоґа, щоби він ті всі закиди повторив в присутности противника і то найкраще в тій місцевости, де ті „злочини“ сталось.

А зрештою — треба таких промовців запитати, чому вони з тими закидами чекали аж до виборів... Чому в тій самій місцевости, де той злочин стався, не скликали віча і не піднесли тих закидів? Чому вони аж на село прийшли людей дурити?

Ті демаґоґи бояться стати око в око з противником і їдуть на село з ним боротись — перед несвідомим селянством його очернювати. Це легка робота для людей, що денного світла бояться. Їх діяльність — лиш розбивати карність — киринити.

Ми віримо, що наше селянство не дасть себе за ніс водити таким і їм подібним демаґоґам. Особливо наше селянство в Перемищині вже preцінь за довголітного проводу бл. п. Дра Кормоша навчилось карности і знає, що в виборчій боротьбі видає прикази провід політичної орґанізації і тих приказів треба безумовно слухати, як-що хочемо перемогти при виборах. А з окрема треба памятати, що кандидатів на послів для якогось округа визначують представники всіх повітів, які входять в склад даного виборчого округа. А така ухвала потребує ще затвердження кравої політичної орґанізації, якою є Центральний Комітет Укр. Нац. Дем. Обеднання у Львові. Він може кандидатури затвердити або ні. Коли він не затвердить, то знак, що має поважні причини до того.

Так як і у війні. Частини військові можуть ґенеральному штабови висловити свої думки, але ґенеральний штаб рішає, чи це для успішного кінця війни корисне, чи ні.

Хто інакше селови говорить, той свідомо чи несвідомо причиняється до програння виборів, як і той, що веде аґітацію брехнею і наклепами.

РОМАН ГАМЧИКЕВИЧ.

Виборчий катехизм.

Побіда при виборах — це доказ нашої жизненности, це скріплення нашої енерґії і сили до дальшої праці і боротьби за права українського народа, це наша гордість перед світом. Невдача при виборах, — це доказ нашої маловартности, це зневіра і знеохота народа, це наша ганьба перед світом, вповні заслужена.

1. Що кождий Українець і кожда Українка повинні собі під сю пору як найточнійше усвідомити?

Кождий Українець і кожда Українка повинні собі під сю пору як найточнійше усвідомити, що їх святим обовязком супроти свого народа є — подбати про те, щоби при найблищих виборах до Сойму і Сенату українське населенне вислало можливо найбільшу скількість своїх незалежних відпоручників до обох законодатних тіл. Цей обовязок сповнить кождий Українець і кожда Українка лише тоді, як-що сам (зглядно сама) явиться в днях 4. і 11. березня при виборчій урні і віддасть свій голос на лісту кандидатів, оголошену Українським Народно-Демократичним Обеднанням.

2. Навіщо українському населенню, що живе у межах Польщі, потрібні є посли і сенатори?

Українське населення висилає своїх послів і сенаторів до Варшави: а) щоби вони там при вирішуванню державних законів берегли інтересів українського населення; б) щоби вони українське населення брали в оборону перед евентуальними незаконностями і надужиттями з боку державних виконних орґанів та упоминались у Варшаві о кривди українського населення; в) щоби час до часу інформували українське населення про все, що дотичить вищої державної політики, в обсязі якої будуть рішатись нераз справи звязані тісно з життям-буттям українського народа; г) щоби голос послів і сенаторів з трибуни, себто мовниці парляментарної, лунав далеко і широко поза межами Польської Держави і подавав світові несфальшовані вісти про істнування українського народа в межах Польщі, про його побутове життя, про його потреби, бажання, страдання, стремління і тощо.

3. Чи посли і сенатори будуть могли у тій наденції сповнити своє завдання як слід?

Сього ніхто не може знати. Можливо, що уряд польський, чи там президент держави, сойм, а тим самим і сенат за „неслухняність“ розвяжуть в недовзі по виборах і розпишуть відтак нові вибори на основі дотеперішньої ординації виборчої. Можливо також, що нові вибори, о скількиби відбулись, будуть розписані вже на основі якоїсь нової ординації виборчої, неухваленої в соймі і сенаті, лише просто накиненої урядом. Ця друга евентуальність більше являється імовірною, як перша. Не виключене також, що після розвязання сойму заведуть у Польщі тзв. диктатуру, себто часове правління одиниці без співучасти тіл законодатних. Врешті можливе також і те, що сойм і сенат, вибрані в березні ср. щасливо вибудуть цілу свою пятилітню каденцію. Як воно буде, того ніхто не знає, і сам уряд польський поки-що напевно не мігби нічого рішучого сказати у тому ділі. — Нашим обовязком є безумовно вибрати своїх послів і сенаторів, а яка доля постигне цей сойм, і як відносини у Польщі уладнаються, на це ми не маємо ніякого впливу. Добровільно зрікатись своїх заступників у соймі і сенаті, це булоби рівно глупе як і злочинне.

4) Кільно послів можемо вибрати у найліпшому разі, а кільно у найгіршому?

Кільно послів можемо вибрати у найліпшому разі, — це годі точно означити, бо це залежить між иншими також від того, чи Поляки будуть іти до виборів бльоком, чи будуть поділені. Якщо Українці будуть іти до виборів всі разом, а ніхто не відтягнеться від голосування, то виберуть 42—45 послів! (Так обчислив учений статистик проф. Бузек). Так само Українці з Волині, Підляша і Холмщини, як що всі разом підуть до виборів — виберуть 20 послів. Отже можемо приняти, що у найліпшому разі моглиби ми вислати до сойму около 62—65 послів. Є це вже скількість поважна і з нею у соймі мусілиби вже числитись, о скількиби, річ природна, ці посли були між собою згідні і колиб творили оден карний клюб.

Сенаторів можемо вибрати около 15. — У найгіршому разі, себто при повному сконсолідованні польських виборців у оден бльок, а при цілковитому роздрібленні наших, можемо не вибрати навіть і одного посла (абстрагуючи від кількох підставлених наймитів).

5) Чи це максимальне число послів 62 — 65, яке вже у найліпшому разі можемо узискати, є справедливе?

Це число зовсім не є справедливе, як то виходить з отсього рахунку: Наколи на число усіх мешканців Польщі, яке не виносить 28,000.000, припадає 444 послів, то на 6,000.000 Українців (а є нас тут мабуть більше) повинноби припасти 95 послів, а такого числа ми не можемо осягнути, навіть наколиб сталось таке чудо, що на наші лісти голосувалиби не лише жиди, але навіть і вшехполяки. Максимальне число послів 62 — 65 відповідає населенню 4.000.000, так що властиво воно виходить на те, що рівно 2 міліони Українців (о скільки не більше) не вибирає послів.

6) З чого можемо ще бачити несправедливість теперішньої ординації виборчої?

Несправедливість теперішньої ординації виборчої бачимо також з отсього факту, що на українській території звиш 80.000 населення вибирає одного посла, підчас коли в корінній Польщі, як ось нп. в Познанщині, оден посол припадає на 42.000 населення.

7) О скільки ми дотично представництва соймового у порівнанні з Полянами є у гіршому положенні?

У порівнанні з Поляками є ми дотично представництва соймового безумовно у гіршому положенні, бо: Поляки мають а) свою власну державу і весь апарат державний є на услуги польської роботи виборчої; б) численну інтеліґенцію, яка уся навіяна є духом скрайно націоналістичним, а для українства ворожим; в) численну пресу, у справах національних вповні згідну; г) гроші; д) корисну для себе ординацію виборчу, яка їм у соймі і у сенаті з гори запевнює більшість значно численнійшу, якби їм це з уваги на їх скількість належалось. — Та не вважаючи на це, заходяться ще Поляки коло утворення польського бльоку на території Східньої Галичини проти Українців і бльок такий напевно утворять.

8) Що ми можемо і мусимо протиставити польській силі?

Польській силі ми можемо і мусимо протиставити лиш одноцільну орґанізацію, єдність, солідарність, карність, доцільність усякої народньої роботи а передусім підпорядкування себе під приказ української ідеї.

9) Що станеться, наколи сього не зробимо?

Наколи сього не зробимо, то при виборах програємо цілковито.

10) Що ми в дійсности до тепер протиставимо польській силі?

О скільки з дотеперішньої передвиборчої роботи можна річ оцінити, то ми польській силі протиставимо: а) роздріблюванне себе на непотрібні або і шкідливі для народньої справи партії; б) особисту політику; в) розбивание виборчих віч.

11) На яких кандидатів належить дати свій голос дня 4 і 11 березня?

Лиш на кандидатів лісти Українського Національно-Демократичного Обеднання, бо: а) УНДО властиво не є партією, лише обеднанням, себто тісною злукою тих народніх партій, які усі без виїмку стоять на становищі строго національному і визнають одну, велику, вольну Україну; б) УНДО не є орґанізацією клясовою, себто орґанізацією одної верстви, лише є орґанізацією загально народньою; в) УНДО є орґанізацією великою, яка звязує у собі усі простори нашої батьківщини, що опинилась під польською владою, і усі верстви українського населення, яке ці простори заселює — а легко обчислити, що польській силі може успішно протиставитись з нашого боку лише орґанізація велика, якої голоси в одному окрузі числяться не на тисячі, лише на десятки тисячів.

12. Чому не належить голосувати на кандидатів малих партій, а тим менше на тих, що кандидують одинцем, себто не з рамени якоїсь партії, лиш на власну руку?

На кандидатів малих партій не належить голосувати, бо малі партії лише у дуже виїмкових випадках доведуть до вибору свого кандидата, і то при дуже сприятливих обставинах лиш що найвище одного. Переважно голоси віддані на кандидатів малих партій підуть на марне і ослаблять лише шанси лісти УНДО, відтягаючи від неї певну скількість голосів, через що може неоден мандат для нас пропасти. Голосування на лісти малих партій є отже в сути річи нічим иншим, — як зрадою народньої справи. — Остерегти належить наших людей перед тими малими партіями, які переважно повстають щойно пару місяців перед виборами, щоби відтак знова щезнути, що їм впрочім вповні належиться, бо вони є для народньої справи шкідні. Їх орґанізують люди, які звичайно справами українськими ніколи не занимаються, а дотично гроший потрібних на орґанізацію то вони походять з джерел вельми каламутних.

Гроші заколядовані на „Рідну Школу“ треба як найскорше вислати під такою адресою: „Рідна Школа“ Львів, ринок 10.

Гроші ті дають певні блязчі і дальші орґанізації, які радіби усе українство змести з обличча землі. Та на жаль, у нас не перевелися ще осібняки, які за Юдин гріш або для насичення власної амбіції готові навіть у злуці з усіми чортівськими силами світа сього власний український фронт народній розбивати, лиш щоб осягнути мандат. Зрештою такі кандидати в історії нашого народа не першина. Ми таких людців бачили і передше, бо звісно, українське племя на зрадників дуже плодюче.

Кандидатури одинцем є вже безумовно безвиглядні.

Не забувати, що кандидувати для розбивання свого українського фронту можуть лише Українці, що є польськими або московськими наймитами.

13. Які будуть наслідни того, якщо українське населення не вибере незалежних послів і сенаторів?

Наслідок того буде такий, що будуть виходити закони і розпорядки, з яких для українства оден буде погубнійший від другого, бо не буде кому стояти на сторожі українського населення, його прав і його інтересів. Уряд польський з українством ще менше буде числитись, як тепер, а нарід зусім зневіриться. Розпічнеться з одного боку дезерція наших інтеліґентів і селян у польський табор, з другого боку поширювання комунізму, — одним словом для українства настануть часи без порівнання тяжші як ті, які ми дотепер переживали. Заграниця натомісць буде з презирством глядіти на ціле українство, бо заграницею лиш той народ має значіння, що вміє і хоче кріпко постояти за свої права, що знає дісціпліну, та поступає доцільно.

14. Який є висновок з того, що дотепер було сказано?

Висновок з того є такий:

Усі українські виборці, мужчини і жінки, як мур нехай станують при Українськім Народнім Демократичнім Обєднанні і нехай з повним довірем віддадуть свої голоси на його лісту, бо лиш тим способом запобіжуть розбиттю українських голосів і уможливлять вибір представництва, гідного українського імени. Побіда при виборах — це доказ нашої жизненности, це скріплення нашої енерґії і сили до дальшої праці і боротьби за права українського народа, це наша гордість перед світом. Невдача при виборах, — це доказ нашої маловартности, це зневіра і знеохота народа, це наша ганьба перед світом, вповні заслужена.

Дописи.

Височько нижне, пов. Турка. У Вашій часописи, в числі 51. з дня 18.XII.1927 уміщено допись „Бітля пов. Турка Ганьба зрадникові М. Соболяк і його компанії за відкриття назадницької читальні М. Качковського в Бітли дня 13.XI. 1927 р.“ Згадана допись є неправдивою, натомість правдою є, що читальню імени М. Качковського відкрито не лиш в Бітли, де трудиться О. містодекан І. Ших, але і Висоцьку нижнім, де живе дуже поступовий народолюбець о. Й. Лозинський. Перший за 17 літ свойого душпастирування в Бітли, не подумав про заложенне читальні „Просвіти“, а о. Й. Лозинський за свойого 4 літного побуту в Висоцьку нижнім не тільки нічого не вдіяв, але свого часу не приняв делеґатури на відкриття читальні „Просвіти“ у Висоцьку нижнім, мовляв. „в політику не бавиться“ що і свого часу було в „Ділі“ напятноване — („політика — читальня“)! Правдою є, що о. Й. Лозинський мав побожний намір заложити у Висоцьку нижнім „українську кооперативу“, але вже 4 роки носиться з цим наміром як кіт з оселедцем, а торговля осталась дальше у жидівських руках. Неправдою натомісць є, неначеб згадані учителі: М. Соболяк з Яблонова, Д. Чайковський з Ботелки нижної, А. Міхневич з Висоцька нижного і М. Міхневич з Жукотина основували яку-небудь читальню; так на Висоцьку нижнім, як і Бітли основували читальні свідомі селяне, тим більше, що такі читальні були вже в цих селах перед війною і мають свої власні читальняні доми. Натомісць ми учителі були присутні яко гості і не могли від участи відказатися. Якби о. І. Ших або о. Й. Лозинський були відкрили читальні „Просвіти“ і з таким проханнем звернулись до нас, то ми певно не відказалибся від участи. Закидує дописчик підлу зраду М. Соболякови і компанії „ніби для приміру“, за участь в відкриттю читальні, — та дописею цею дав доказ, яке гарне поняття має о зраді. Сумно, що не має поняття дописчик о задачах Читалень, якіби вони не були — девізи про зраду народа, там не проклямуєсь. Дописчик особистою ненавистю дише до тих учителів, а особливо до М. Соболяка, бо У. С. С. і „діябел“ помішав разом. Пожаданим-би було, щоби дописчик більше вшанував леґіон У.С.С. і не мішав його з „дяблом“, бо задача У.С.С. не має нічо спільного з „яселковим дяблом“, тим більше неправдою є, щоб М. Соболяк грав яку-небудь ролю на „яселках“. Від якогось часу читає суспільність фалшиві наклепи дописувачів, звернені особливо проти учителів тутешнього повіту. Забули вони, що кромі учителів є ще більш високо поставлене, освічене та незалежне священство, котре кромі іґнорування звання учительського, для народа нічого доброго не зробило; бо кромі морального піднесення народа є ще ниші задачі: як економічне та культурне освідомлення його — особливо по наших бідних карпатських селах. — Михайло Соболяк, Діонісій Чайковський, Александер Міхневич і Маріян-Міхневич. — (Від Редакції: В імя засади: нехай буде вислухана і друга сторона, містимо це виясненне пп. учителів. Одначе замічаємо, що взаїмні обвинувачення до нічого доброго не доведуть. Сільська інтеліґенція повинна спільними силами взятись до освітно-економічної праці на селі. Вина тут по обох сторонах).

Медина, пов. Збараж. В неділю, дня 11. грудня 1927 р., відбулися у нашім селі, перші після війни Загальні Збори Читальні „Просвіти“ при співучасти представника філі з Нового села. В члени Читальні вписалось 44 громадян. Головою вибрано місцевого пароха о. Захаркова. Зпоміж ухвал важна є постанова збудувати власний „Народний Дім“, а гідною похвали є постанова 22 членів (а се о. Захаркова. Івана Жилана, Евгена Гуцайла, Луціяна Ґреха, Демка Когута, Володимира Прокопа, Теодора Костюка, Якова Костюка, Петра Кручковського, Марка Лизуна, Пнтра Осички, Антона Радчука, Романа Турина, Андрея Хемія, Антона Хемія, Гната Хемія, Лукіяна Хемія, Антона Чубала, Володимира Шеремети, Микола Штойка і Костія Фабіяна), які зобовязуються всі гроші, які малиб видати на горячі напої підчас місцевого храму св. Покрови в 1928 р., віддати на будову власного „Народнього Дому“. — Виділ, а добра охота й сильна воля членів зокрема, дають запоруку, що всі ухвали переведені будуть в життя і що в скорому часі Читальня заложить угольний камінь під власний дім! Щасть Боже! — В.

Кругель-великий, пов. Перемишль. Село біля міста — маленьке і бідне. По війні відновило Читальню „Просвіти“ і взялося до праці. На жаль, свої люде замісць помагати, стараються всілякими способами шкодити. І так при виборах до громадської ради наш начальник зі своїми синами та заушниками виступив отверто проти голосуючих та хотів заборонити голосувати за карточками „на картки — мовляв — голосувати не дам“, думаючи тим чином запевнити собі більшість голосів. Належить зазначити, що й сини війта надто розгулялись при виборах. Оден викидає п. Леона Ґудзеляка з виборчого льокалю, другий аґітує і вмовляє людей, щоби голосували на батька, третий — в безличний спосіб перед виборчим льокалем видирає з рук виборчі карточки. А як їх зусилля показуються безуспішні — вносять протест. Рівно-ж і наш дяк, замісць пильнувати громадського ліса, котрий йому повірено як громадському лісовому і взагалі працювати для народнього добра, як працюють инші дяки по селах — старається шкодити та при виборах попирає хрунів. Крайня пора вже, щоби наші люде опамятались та взялись до спільної праці, так як це по инших громадах робиться, та не йшли проти волі цілого села. — Петро Ґудзеляк.

З Польщі і про Польщу

Польські партії політичні підуть „на кресах“ одним фронтом. На одній нараді в львівського воєводи Борковського були вшехполяки невдоволені і їх представник опустив був наради. З[illegible]ося, що вшех поляки підуть окремо до виборів з ненависти до теперішнього уряду Пілсудського. Хоть які вшехполяки загонисті, але інтерес[illegible] польськости на кресах таки бере верх у їх виборчих плянах і є всі познаки, що вони знову злучаться з иншими польськими партіями і підуть разом з ними до виборів проти Українців. В виборах в р. 1922, коли Українці не брали участи в виборах, здобули Поляки у Сх. Галичині 18 мандатів. Тепер Поляки хочуть не лиш здобути таке саме число мандатів, але і побільшити його. Тому і вшехполяки хочуть разом іти з иншими польськими партіями, а їх ґазета „Słowo polskie“ про це пише так:

„При правдоподібній солідарности українських партій 2 бльоки польські абсолютно не здобудуть 18 мандатів. Натомісць оден польський бльок, за яким стоялиби всі Поляки, мігби удержати стан дотепеpішного посідання (т. є. вибрати знову 18 послів), а коли узглядuити без сумніву великі успіхи процесу асиміляції (т. є. польонізації), то можнаби той стан посідання ще побільшити. А теперішні вибори в Сх. Малопольщі будуть мати длятого великанське значінне, що будуть неначе плебісцитом. Той плебісцит буде відбуватися в імя засадничої альтернативи: за польською державою або проти польської держави, за єдностю Сх. Малопольщі з польською державою або проти тої єдности. Утрата хотяйби одного з посіданих дотепер мандатів польських, то жир і адут для п. Петрушевича і його приятелів в Берліні, котрі як найскорше постараються обтинати купони з того адуту в Женеві. Удержанне польського стану посідання у Сх. Малопольщі то зліквідованне української окремішности в Сх. Малопольщі і ще сильніще звязанне тої так обильно кровю зрошеної землі при Мацержи“.

От чому вшехполяки також підуть до виборів одною лавою з иншими польськими партіями. А що в нас? Чи є таке розуміння інтересу українського народу і йти до виборів разом? Ні — бо в нас кождий демаґоґ хоче бути послом, творить собі партію і розбиває загально-народну орґанізацію Укр. Нар. Демокр. Обєднання. А якби Українці разом пішли до виборів, то віднеслиб побіду. А цеї солідарности дуже боїться „Słowo polskie“ і пише так:

„...УНДО числить, що при виборах увійшлоби до сойму 41 українських послів зі Сх Малопольщі. Поза Сх. Малопольщею (т. є. Волині, Холмщині і Поліссю) предвиджує ще 20 українських мандатів, так що в будучім соймі булоб 60 українських послів. Колиб ті рахунки були дійсно реальні і колиб ті всі українські посли звязалися в оден клюб або принаймні було між ними політичне порозумінне — то становилиби без сумніву одну з найсильніщих ґруп в новім соймі“.

Тепер кождому ясне стане, якого злочину допускаються ті, що розбивають український загально народний фронт, який формує Укр Нац. Дем. Обєднанне. А є надія, що наше свідоме селянство не піде за крикунами-демаґоґами, що розбивають наші сили, але як оден муж піде до виборів під прапором Укр Нац Дем. Обєднання.

Що чувати в світі?

БОЛЬШЕВИКИ постановили вислати на Сибір Троцького і його прихильників. Так отже крім Троцького підуть на засланне: Зіновєв, Каменев, Раковський, Євдокімов і инші — а між ними також Белобродов, котрий замордував царя і його цілу родину. Всі вони опиняться на сибірських пустарах, які віддалені є сотки кільометрів від залізниці. І так нпр. Раковському визначено місцевість, яка є віддалена від залізниці 500 км. Тут серед нудьги, злиднів, студени будуть коротати життє колишні большевицькі поґентати, що веліли розстрілювати десятки або й сотки тисячів безборонних людей. Нічо не помогло Каменевому, котрий врешті покинув Троцького і як жебрак благав Сталіна, щоб дозволено йому лишитись в комуністичній партії. Большевицький володар Сталін є неумолимий. Кождий, що не хотів з ним в однім ряді машерувати — помандрував на засланне. Тепер Троцький на засланню пригадає собі, як то царський уряд перед 20 літами заслав був його і Леніна на ту саму Сибір, яку большевики тепер також перетворили на тюрму, як це було за царських часів. Також Сталін був колись на засланню і він карався колись на Сибірі — але це вже для него забуті часи. Він тепер є червоним царем в царській палаті „Кремль“ в Москві і він, як колись цар, строго карає своїх противників. Як бачимо — московські можновладці всі однакові, чи вони в царській киреї, чи пролетарськім халаті. Вони всі дикі деспоти. І коли червоний цар так жостоко поступив зі своїми „товаришами“, і то не аби-якими, але з творцями большевицької московської держави — то щож від тих катів можуть сподіватися наші „українські землячки“, котрі пішли на службу московським катам. Вони раби і сповняють тепер їх волю. А котрий з тих „землячків“ лишень відважиться слово сказати в обороні України (як нпр. Шумський!), того посилають туди, куди і Троцького післали. І от ті червоні кати видали приказ при кінці грудня, щоб Україна святкувала 10 літну річницю зради, т. є. 10-літну річницю утворення большевицько-жидівської влади на Україні і заняття українських земель большевиками. (Про цю зраду була стаття п. н. „Сумна річниця“ в різдвянім числі „Укр. Гол.“) Так дожили ми сорому, що раби-землячки святкували ювілей зради — ювілей повалення української самостійної державн. Робили це ті самі землячки, які в р. 1909 святкували 200-літну річницю битви під Полтавою, коли то Петро Великий при помочі зрадника Паля побив Мазепу і запанував над Україною. (Про це кождий свідомий селянин прочитає собі в великій повісти Б. Лепкого п. н. „Мазепа“, яка повинна бути в кождій читальняній бібліотеці!) Так отже, як в р. 1709 московські ватаги при помочі „землячків“ знищили завязок української держави, а двіста літ пізніще їх нащадки радувались їхнім каїновим ділом, так в р. 1917 большевицькі наймити землячки знищили українську державу при помочі большевицьких ватаг, а в р. 1927 на приказ Москви святкували 10-літний ювілей зради.

НІМЕЧЧИНА, як ми вже писали, задивувала світ не лиш своєю воєнною морською фльотою, але і морськими літаками. От тепер в фабриках надморського міста Фрідріхсгафен будують Німці бальон Цепеліна ч. 127, який має бути в цім році готовий. Французи і Анґлійці називають цей літак „політичним бальоном“. А цікавий це буде літак. Обєм його буде виносити 115.000 метрів кубічних, довгий буде на 235 метрів, а широкість на середині $30\frac{1}{2}$ метра. Буде мати 6 моторів, які разом будуть заступати силу 2400 коней. Призначений буде до перевоження людей і товарів. Під бальоном буде ґондоля, довга на 30 м. а широка на $5\frac{1}{2}$ м. Тут буде приміщена служба бальону і пасажери. Каюта служби є на самім кінци ґондолі, а з неї ведуть двері до кімнати, де є уміщені мапи і тут урядувати буде з офіцерами комендант бальона. Звідси короткий коритар з одної сторони лучиться з електричною кухнею, а з другої сторони з кімнатою радіотелеґрафічною. Середні двері ведуть до їдальної салі, яку можна перемінити на світлицю (сальон). Та їдальня є довга і широка по $5\frac{1}{2}$ м. і виглядає так, як їдальня на кораблях. Нічо там не занедбано, щоби запевнити пасажерам як найбільші вигоди і учинити їм перелет через море як найприємніщий. Поза салею є 24 кабін, в яких є по одному або по два ліжка для пасажерів. Далі є спальні для офіцерів і служби літака. — Цей літак не буде порушуваний бензиною, але новим ґазом, званим „еґелен Лемпертца“. Але на кождий випадок буде літак мати 5000 літрів бензини. Крім Цепеліна ч. 127 вже готові є пляни до Цепеліна ч. 128 і 129, які будуть будуватися по викінченню Цепеліна ч. 127. Всі ці літаки будуть летіти зі скористею 150 км. на годину, можуть без перерви летіти 10.500 км. т. є. два рази так далеко, як з Німеччини до Америки, можуть взноситися 3500 метрів в гору, а забирати зі собою тягар (ладунок) 20 тон т. є. 200 кірців. Бальон має коштувати 1 міліон долярів і є призначений до реґулярної їзди з Еспанії до Америки південної і тому еспанський уряд має платити для заряду бальону около 90 000 долярів за кожду подорож аж

ОРЕСТ СУМЕЖНЮК.

Світло в темряві.

Було собі „на нашій славній Україні неначе писанка“ село Куромаци. Писанка, чи ні, село! Довге, хати рідко порозкидані, декотрі курні. На початку села стояла коршма, правда маленька, але тепленька. На середині села була велика коршма, мов груба Рухля розложилася, що захищала громадян, як квочка курят. Кінчилось село також жидівською хатою, не коршмою, але горівки й так можна було в ній дістати. Щоби Куромацам кривди не зробити, треба додати, що була там церков і школа. Ходили люде до церкви, молилися, а проте священик нарікав, що його парохіяне занадто свою жажду горівкою гасили. Се не в повні було з дійсністю згідне, а найкращим доказом на тверезість куромацівчан були рідкі бійки в коршмі. Трафлялося часом, що хтось комусь розбив голову, підбив око, зломив ногу або ребро, але, як сказано, такі випадки були рідкі — заледви пять або шість разів до року. Через те куромацівські люде і до суду рідко завдавалась, хоч злобні з сусідних сіл люде говорили, що адвокати за гроші куромацівчан доми собі побудували. Та людських язиків, як і їх воріт, не можна заперти...

Куромацівська школа була правдивим осередком культури. Діти на причуд гарно вміли читати, писати, хоч більшість була тумановата, як звичайно говорив учитель. За те чемні були діти, що й годі! Ідеш селом, — дітвора тобі „Cześć“! говорить. А як гарно вона співати вміла! Не даром ми Українці співолюбним народом називаємо себе. Куромацівська дітвора на вулиці, чи на городі виспівує, аж душа з радости тріпочеться:

Polski my naród, polski lud,
Królewski szczep piastowy’

— Файно наш професор учить, нема що що казати — говорили люде, — он як ладно дітваки вививкують!

Кооперативи в Куромацах не було, по що її! У селі два жидівські склепи всього людям достарчали, чого тільки душа забагне. На передновку, що від Різдва зачинався, жиди збіжа доволі довозили, ніколи його не бракло. А що дехто з куромацівчан з торбами ходив, — тому жиди не були причиною, ґрунту вони нікому за бездурно не забрали, хиба за довги. Зрештою тому нема що дивуватись, бо „хто що кому винен, — віддати повинен“. А жидам жити не треба? І вони собі живуть, що тижня телята ріжуть, колачики їдять. За те куромацівчане рахунками в кооперативі голов собі не сушили. Най жиди рахують. Коротко сказавши, в Куромацах царив мир і благоволенне...

Був у тому селі оден чоловік відмінний від других. Не зростом, а вдачею. До коршми не ходив, сидів у хаті, чи ав книжки або ґазети. Скупий на слова, завжди поважний, задуманий. Був сином бідної вдови. Пішов на війну, довго не вертав, а коли прийшов, оженився з одного ґазди. Куромацівчане його „підміною“ називали.

— Скажіт куме, ци не варіят наш Берлюк; на заробок іде, а казети гейби який пан вичитує.

— Не гадайте, куме, він часом мудро вміє говорити.

— А ци єму казета їсти дасть? От пайташ! Волівбиси за ті гроші ходаки полатати.

Одного дня куромацівчане побачили на коршмі прибитий великий папір.

— Що то, куме, там стоїть написане?

А Господь знає! От певно якась драчка прийшла в село.

А я чув, що ніби то якісь вибори мають бути.

— Ніби які?

— Та якихось послів будуть вибирати. Ци до Відні, ци до Аршави, вже добре не знаю.

— От захотілоси чогось панам. Людьом спокою не дают. Ходімо до коршми, може що довідаємоси.

Коршма повніська. Воздух від диму сивий, мов сирватка. Під стелею завішена лямпа ледви блимає. Ґазди гомонять, курять, плюють і знов пакають.

За столом сидить начальник громади, перед ним кватирка і чарка. Побіч него кілька радних.

Війт устав і прикликав до себе Миколу Шепелявого.

— Ви маєте завтра їхати зі мнов на форшпан. Мушу їхати до міста через вибори.

— Я маю з вами їхати? Хиба нема більше людий в громаді?

— А я вам приказую їхати, розумієте? Я маю вибори, ви то знаєте?

— А мені на що того знати! Я знаю, що сього року вже пять разів форшпан відбув.

— Видите люде, як він мені відповідає. От наші люде! Говори з ними! Як ви, Миколо, не поїдете, то я на ваш кошт иншу фіру найму, а ще й кару заплатите. З виборами нема жарту.

Шепелявий відмовлявся, що коні не підкуті, розвора зломана, але нічо не помогло. По неволі згодився.

— Бо то люде мене слухайте! Я ваш війт і вам кривди зробити не дам. Всюди за вас заступаюси, ци в старостві, ци в повяті, ци перед секустрантом. От ідут вибори. Будемо посла до Аршави вибирати. Як би то всі мене послухали, як би то було добре! Дали-бисмо голоси усі зі села на того „пана з повяту“.

І дороги бисмо мали направлені і податки зменшені і запомогу би прислали. Бо пан усе паном. Пани нині всьо можут. І наш дідич з двора був би для нас ласкавіщий. А що би ми зробили, як би він нам пасовиська відмовив? Де би ми худобу пасли? Я вам говорю, що як зачнете при виборах своїм Богом робити і голосувати не так, як я вам раджу, то двір і до роботи вас не буде брати, а мазурів собі спровадит. А з повяту кари, як з мішка на вас посиплються. А шандари не будут вас за непорядки коло хат гачити? Кажу вам, що так буде, як не будете добре голоси давати.

У коршмі всьо замовкло; чути було лише пиканне файок, або дехто цикнув слиною крізь зуби. Уява ґаздів зачала працювати.

— Ваша правда пані війте — обізвався хтось. Страшний суд може для нас настати. Ліпше цілком до виборів не йти.

— Говори до гори. Власне, що всі маєте йти і ще жінки зі собою брати.

— А жінки чого там.

— Бо й баби мают голос; таке тепер право настало. Прочитайтеси на тім папери, що я на коршмі прибив. Всі разом повинні дати голос на того, на кого я пораджу, а бігме добре на тім вийдете!

Війт велів жидови подати пів літри горівки, випив сам і почастував радних, що біля нього сиділи.

— Ви не знаєте, що то вибори значат. Послом кождий хотівби бути. Зрештою може хто з перед війни

доки бальон не буде сам оплачуватися. Таку саму підмогу буде виплачувати і уряд Арґентини. Буде цей бальон літати також з Еспанії до Італії. В тім саме Франція бачить політику. Бо літаком буде получена Еспанія з Італією, а обі ці держави бажають виперти Францію з Середземного моря і тому хотять мати найкоротшу комунікацію. Також Еспанія бажає з Арґентиною лучитися і утворити союз держав в південній Америці. Все те робить Французів дуже заздрісними.

АНҐЛІЙСЬКИЙ парлямент збирається д. 7 лютого на сесію. Кажуть, що це буде вже остання сесія та що в Анґлії прийде до нових виборів. Тому вже розпочинаються приготовання до виборів. Оноді виголосив промову анґлійський премієр Бальдуїн і пророкував, що консерватисти знов переможуть при виборах і задержать владу у своїх руках. Ця надія консерватистів опираеться на виборах в р. 1924. Тоді побідили вони при виборах, бо вибрали 413 послів проти 191 послів соціялістичних і ліберальних. Але і соціялісти приготовляються до виборчої боротьби, щоби знову захопити владу, яку мали через короткий час перед останніми виборами. Тому хотять вони увійти в спілку з ліберадами і разом стати до виборів. Вже і торгуються. Так отже до виборів в Анґлії правдоподібно стануть два табори: консервативний і „поступовий“.

АМЕРИКА, як пишемо, на иншім місці, відмовила Франції „вічного мира“, зажадавши від неї щоб вона, проголосила війну злочинним себто незаконним ділом. Доки цего не буде, то Америка не хоче мішатись в европейські справи або як кажуть американські політики, придержуються доктрини (засади) „Монро“. Тому, що цю „доктрину Монро“ часто згадують і покликуються на неї, хочемо пояснити, що це таке. „Доктрина Монро“ є головною заповідею американської політики. Проголосив її американський президент Монро в р. 1823 т. є. тоді, коли в Европі верховодив так званий „Святий Союз“ — Австрії, Прусії і Росії — а в Південній Америці ішла боротьба за визволення нових республик Арґентини, Чілі і Колюмбії — з під еспанського панування. Святий Союз це була спілка трьох реакційних монархій, які після франц. революції й упадку Наполеона заводили наново свій лад в Европі і, між иншим, хотіли завернути на еспанський престол Фердинанда Семого та збиралися відібрати для нього назад втрачені кольонії в Південній Америці. В той час Злучені Держави, які недавно були в тім самім положенню, що південно-американські республики і, з другого боку, були вже досить сильні, щоби застерегтися проти кольоніяльного становища Америки, зробили устами Монро ту заяву, якої головний зміст заключається в першім реченню: „Американські землі здобувши і втримавши свою свободу і незалежніть, не будуть на будуче предметом кольонізації ніякої европейської держави“. В другій частині заяви сказано, що Злучені Держави не хочуть і не будуть втручатися в европейські війни, але пороблять всі заходи для своєї оборони, коли їх права й інтереси будуть загрожені і такою загрозою вони будуть вважати всяку спробу европейських держав захопити під свою власть чи контролю південно-американські республики.

ФРАНЦІЯ хотіла перехитрити Америку і намовляла її, щоб заключила з нею „вічний мир“. Але Америка придержується „доктрини Монро“ і не хоче мішатись до помотаних европейських справ. Однак не могла відмовити „просто з моста“, бо це виглядалоби, що вона противиться „вічному мирови“. Тому Америка пішла також на хитрощі і сказала Франції так: Америка радо заключить вічний мир але не лишень з Францією, а зі всіми великими державами, як-що вони урочисто раз на завжди відпекаються війни, проголошуючи кожду війну ділом незаконним т. є. розбишацьким. Франція не сподівалась такої відповіди і відповіла Америці, що вона готова є проголосити ділом незаконним, але лишень війну зачіпну. На таке не хоче згодитись Америка, бо знає, що кожда держава, яка розпочинає війну, на цілий світ кричить, що єї війна не є зачіпна, але оборонна. Так отже між Францією а Америкою зачалась забава „в мир“ а звісно, що забави ніхто поважно не трактує. Але мав Франція иншу поважну справу домашну — а це є війна з французькими комуністами. Пять комуністичних послів, під проводом посла Кахіна, взивали до бунту французьких робітників. За це поставлено їх перед суд, засуджено на 2—3 літа вязниці і посаджено в тюрму. На осінній сесії парляменту поставлено внесок, щоб послів випустити з тюрми на цілий час сесії. Уряд випустив послів в надії, що як сесія скінчиться, то він знову послів посадить в тюрму. Але комуністичні посли також не в тімя биті. Коли кінчилась сесія, вони так поховались, що поліція не могла їх знайти. (Кажуть, що вони були сховані в російсько-большевицькій амбасаді) Коли ж отворено по новім році зимову сесію парляменту, ці посли зявились в парляменті. Це виглядало на кпини з уряду і тому Поанкаре заказав від парляменту, щоб дозволив в часі сесії заарештувати послів і посадити їх в тюрму, заявляючи рівночасно що як парлямент не згодиться на арештоване комуністичних послів, то ціле міністерство подасться до димісії. Парлямент по бурливій дебаті великою більшостю голосів дозволив урядови арештувати послів і ще того самого дня відставлено їх до кріміналу. Але це ще не закінчує справи. Комуністи тепер ведуть шалену аґітацію, уважаючи всіх своїх послів мучениками. А посол Кахін, як велась в парляменті дебата над тим, чи замкнути його з товаришами до тюрми, забрав також голос і сказав так: Коли ви нас замикаєте перед виборами і не дозволяєте нам брати участи в виборах, то це виходить лишень на нашу користь. Ми всі будемо знов вибрані послами і ніхто з вас не є так певний мандату, як ми всі. Так отже комуністи дістають свіже оруже в виборчій боротьбі.

ІТАЛІЯ з Грецією від кількох літ ворогувала. Ворожнеча повстала ізза островів, званих „Додеканезос“. Ці острови перед війною належали до Туреччини, а коли Туреччину побито у всесвітній війні, ці острови перейшли під владу Греції. Але коли Турки побили Греків в Малій Азії і через те дуже ослабили грецьку державу, тоді Італія по розбишацьки напала на Додеканезос і прилучила до італійської держави. Греція поскаржилася Союзови Народів, але цей нічо не міг помогти Греції, бо італійський диктатор Муссоліні, сказав Союзови Народів, щоби не мішався до цеї справи, бо й так Італія островів Греції не віддасть. Союз Народів не міг нічо зробити і слаба Греція мусіла погодитись з правом сильніщого. Але тепер Італія постановила Югославію обставити ворогами, щоби колись вони своїми руками придушили її. Мадяри і Болгарія дишать ненавистю до Югославії, бо вона забрала їм землі по війні. Отже це певні союзники Італії. Опісля Італія стала сильною ногою в Альбанії, зробивши з неї свій загумінок. Лишається ще Румунія і Греція, а вже Югославія булаб окружена перстенем ворогів. Що-до Румунії, то вона тепер нібито в союзі з Югославією, але Румунію легко перекупити, бо це циганська держава і ніякої угоди не додержує. От і вже румунський міністер заповів, що вибирається до Риму і певно там заключить якусь угоду з Італією і в разі війни Румунія нападе на Югославію ззаду, як це звичайно Румуни люблять робити. Тепер Італія мусіла ще Грецію укоськати. Удалось їй це досить легко. Помогла їй позичити грошей через Союз Народів, а при тім ще обіцяла якісь охлапи. От, як звичайно дається бідака легко чимбудь приєднати. А до того між Грецією а Югославією є стара сварка за пристань Солунь (Салоніке) Ця пристань належить тепер до Греції, але Югославія хотілаби мати цю пристань, бо їй дуже потрібна. От це все є причиною, що Греція тепер зачинає іти на паску Італії, тим радше, що Італія за це не жадає помочи від Греції, але лишень невтральности на випадок війни Італії з Югославією.

МАДЯРСЬКИЙ примас о. Юстиніян Середі дістав оноді свячення з рук самого Папи Пія XI. По свяченню відбувся в Ватикані святочний обід, в якім взяв участь сам Папа. Сидів він при окремім столику під бальдахімом, а напроти Папи при другім столі сидів о. Середі, а побіч него кардинали і ватиканські достойники. Тим бажав Папа відзначити о. Середія, якого іменоване примасом розгнівало мадярських маґнатів. Є дві причини того невдоволення. Про першу ми вже писали, а саме о. Середі є „леґітимістом“, т. є. бажає, щоб мадярським королем був без вибору Оттон, син помершого короля Карла. Отже проти іменовання його примасом протестували маґнати, які є противниками „леґітимістів“. Але і маґнати-леґітимісти також невдоволені з тої причини, що новоіменований примас є сином словацьких селян і був у хлопячім віці почтовим післанцем. Називався він Ґерґе Шапучек і був сином бідних бідних словацьких родичів. За старанням місцевого пароха пішов до висших шкіл, опісля вступив до монастиря Венедиктинів і там змінив собі словацьке прізвище Шапучек — на мадярське Середі, а імя Ґорґе — на Юстініян.
Відтак вислано його до Риму, де кардинал Ґаспарі пізнав його великі спосібности і поручив йому написати канонічне право. З порученого йому завдання вивязався він як найкраще й недавно видав він 14 томів канонічного права. За це іменовано його примасом Мадярів і кардиналом. Невдоволені теж цим іменованнем також і Словаки. Їх ґазети нарікають, що колишний їх земляк Шапучек забув про нарід, з якого походить, і грає тепер ролю мадярського патріота, тай зоветься тепер гейби був родовитим Мадяром.

Всячина.

Наших передплатників просимо щоб як найскорше надіслали передплату.

Через недогляд переставлено в останнім числі 2 і 3 сторону і деякі примірники пішли в світ з тою хибою. Зробила це друкарня мимоволі в поспіху. Просимо вибачити цей недогляд.

Старшини УГА на своїй нараді у Львові д. 15 січня признали всі соймові „дикі“ кандидатури шкідними і рішили їх безоглядно поборювати як киринн — включаючи сюди і гурток Трильовського. Що-до инших партійних кандидатур — рішено візвати всі партії, щоб для добра укр. справи зединились в однім фронті.

До зльокавтованих службовиків, котрі мають бути наділені емеритурою, як то в попередньому числі Укр. Голосу заподано, входять під увагу також цивільні і військові емерити, яким має бути виплачена підмога (wsparcia) на підставі підписаного дотичного договору в Римі дня 6. квітня 1922 р. Правної поради уділяє своїм членам в рамах затвердженого статута — Дмитро Колисвик, голова, у Львові вул. Городецька ч. 95.

Новинки

СІЛЬСЬКИЙ ПРОМИСЛОВЕЦЬ. Перед Великоднем минулого року прийшов до банку „Защита Землі“ у Львові якийсь чоловік, котрий на вексель з печаткою громади Мервичі пов. Жовква і з підписами господарів Василя Бандурки, Василя Самотія і Михайла Форися пожичив 300 зл. Речинець сплати припадав 12. липня 1927. Коли тоді вексель не був заплачений, дирекція банку вислала листи до громадського уряду і до всіх трех господарів, що як вексель не буде заплачений, то справу передасть судови. В кілька днів прийшов до банку війт громади з трема підписаними на векслі селянами і заявили, що печатка громади і всі підписи є сфалшовані. Банк повідомив поліцію, і директор банку виїхав до села Мервичі, де пізнав того чоловіка, що побрав гроші в банку. Є тим тамтейший господар Михайло Должанський. Переведено в него ревізію і знайдено більше фалшованих векслів. Його арештовано.

ХОТІЛИ СПАЛИТИ ЖІНКУ ЖИВЦЕМ. В однім селі на Верховині не було добра. То дощі безнастанні, то град, то вогонь — селян бралася розпука. Прецінь не каравби їх Господь Бог, якби не були грішні люде. Отже яка причина тим нещастям? Знайшли її в одної вдови, бо казали, що то чарівниця і її то все робота. Кількох пастухів хопили вдову, силою вивели до ліса, щоби її там спалити. На крик нещасної надбігли лісничі та освободили з рук фанатиків, які лиш на загрозу, що будуть до них стріляти, лишили жінку в спокою. Вдова мусіла однак з села забратися.

ЧОЛОВІК БЕЗ ГОЛОВИ. Дивний випадок стався в Парижі. Оден чоловік переходив улицю і впав під колеса автобусу, який несподівано надїхав. Колеса автобусу зовсім відрубали йому голову, так що вона впала дальше від тулову. Якеж було здивованне людей, коли чоловік без голови встав і руками так вимахував, гейби шукав голови. Зробивши кілька кроків, упав він на землю і вже не рушався. Подібне можна бачити в курей; коли їм відрубати голову раптовно, то вони без голови скачуть.

ЗАСТУПНИК В КРЕМІНАЛІ. Злодія Андрія Пізя з Ряшева засудив суд в Лодзі на 3 місяці за крадіж. Але Пізь обрахував, що йому не оплатиться сидіти в кремінали бо в зимі злодії мають добрий заробок, тому наймив собі за 50 долярів заступника Войцеха Пеля, щоб за него відсидів 3 місяця в кремінали. Опісля дав по 75 зл. двом секретарам суду, щоб згодились на те, щоб кару відсидів за него заступник. І так сталось: заступник сидів в кремінали, а Пізь далі крав. Але поховзнулася йому нога — поліція зловила його і дуже була тим здивована, що він не сидить в кремінали. Тепер ціла справа вийшла на яву, а в кремінали опинилися аж 4 особи: Андрій Пізь, його заступник і 2 секретарі суду.

КОСТИ МАМУТА ЗПЕРЕД 20000 ЛІТ. Колись жив в Европі звір великанських розмірів — мамут, чого доказом є його кости, які деколи викопують з землі. Цей звір був подібний до слоня, тільки величиною ріжнився. Був він високий на три метри, а клеваки його були довгі на сім метрів. В Тирнаві при копанню глини до цегольні, в глубині 8 метрів, найдено недавно кілька великих костей, два зуби і чашку. Учені ствердили, що це є останки мамута і лежать в землі вже 20.000 літ.

СМЕРТЬ КНЯЗЯ ЦИГАНІВ. В Парканах, на Чехо-Словаччині відбувся похорон Горвата, князя Циганів. На похорон зібрались маси-масенні Циганів з дальших сторін та других країв. Покійника одягнули в шовки. В руку дали йому гарап, на знак влади над конем і жінкою, а по боках в домовині уклали вино і горівку. Похорон відпровадило 30 музичних банд, на конях.

КІЛЬКО ЧАСУ ТРЕВА, ЩОБИ З ДЕРЕВА БУВ ҐАЗЕТНИЙ ПАПІР. Власник одної папірні в Гарцу хотів довідатися, кілько часу треба заки пень дерева переміниться в ґазету. Приказав зрубати недалеко фабрики три дерева о 7 годині 35 мінут рано. Обдерли з него кору і зараз відіслали до фабрики. Пні переміняли так скоро в плинну деревляну масу, що вже в 9 годині 40 мінут перед полуднем вийшов з машини перший звій ґазетного паперу. Привезли папір у друкарню, віддалену 4 кільометрів, автом. В друкарни зараз його ужили на випечатання ґазети. В 11 годині перед полуднем вже продавали на вулиці ґазету, випечатану на папері із дерева, зрубаного в 7 годині 35 мінут. — Отже за 3 годині 25 мінут читали люде в місті найновійші звідомлення на папері із дерева, що його галуззя ще минулого вечера давало тінь.

ЖАБА В ЧЕРЕВІ. В селі Ротендорф в Баварії сталась така подія. 14-літний пастух тамошного господаря скаржився довший час на великий біль в череві. Відвезено його до лікаря, а цей при помочі лучів Рентґена ствердив, що пастух має жабу в череві. Показалось, що хлопець в часі, як пас худобу в поли, пив з потічка воду і правдоподібно ликнув жабячу ікру, з якої опісля розвинулась в животі жаба.

вибори собі пригадує. Будуть вам всякі дурниці дурисвіти говорити. Уже тепер їх досить намножилоси. Єдні називаютси „бундисти“, другі „босняки“*), треті „сиррробівці“, потім ще „редукали“ і чорт їх ще там знає, які. А ми на єдного! На того пана з повяту. Чи годитеси панове громадо?

Кількох відозвалось: „та най буде“.

— Ов, лиш вас кілька! А де решта? Видно вже вас хтос підюджує і бунтує. Але я знаю того бунтівника, знаю, хто казети на вечірках дівкам і парубкам вичитує. Чомусь аж тепер із нори вилазить. Доси в хаті гнив. І скажіт, добрі люде, такий жебрак он-той Берлюк громаду бунтує.

— Війте, цитьте, бо він є тут — шепнув радний.

— Най буде! Ви гадаєте, що я єго боюси? Я війт мав би жеброти боятися? Видів хто таке на світі?

Раптом товпа заворушилась, розступилася, а перед війтом став мужчина середних літ о інтеліґентних чертах лиця. Дрожачі уста зраджували зворушеннє, котре він старався опанувати. Коршма завмерла, запанувало напруженнє.

— Ось я, пане начальнику, чого вам від мене треба.

— Ти бунтаре, ти в селі бунтацію робиш.

— Числіться, начальнику, зі словами.

— Я тобі зуби почислю. Абис знав, з ким зачіпаєшси!

— Як я громаду бунтую?

— Як? З казетів на якогось посла аґітуєш, по вечірках з тим ходиш.

— А ви, пане начальнику, тепер у коршмі не аґітували?

— Тобі зась до того! Я маю право! На то я війт!

— То я вам, війте, і вам усім, громадяне, скажу, що й мені і кождому вільно аґітувати з тою хвилею, як вибори розписані.

— Як то? Ти відважуєшси перешкоджувати мені урядувати? Я шандарам велю тебе замкнути.

— Пане начальнику, знали ви Панькову маму?

Коршма заревла могучим сміхом.

— Ти торбію, як шелесну тя поза вуха, то пізнаєш, хто я.

— Але як я вам віддам, то ви не спамятаєте, хто вас шелеснув. Прошу пробувати.

Війт зніяковів. Рішуча Берлюкова постава його прохолодила. Сів і випив чарку горівки.

— Панове громадяне, — відозвався Берлюк, — говорив війт за вибори, позвольте й мені дещо сказати.

— Говори, Прокопе, говори! — загукали присутні.

— Мовчи!!! — кричить війт.

— Най говорит!! — заревла товпа. Стань на лавку, аби ми всі чули!

Війт замовк. Прокіп Берлюк став говорити:

— Вже вам війт сказав, що мають бути вибори. Будут вибирати послів до сойму і сенату до Варшави. Що то є сойм і сенат? Є то кузня, де куються закони для цілої держави. А ковалями є посли, котрих мають тепер вибирати. Сі ковалі можуть такі обручі на нас скувати, що гірко під ними видержати. Ясно вам стане, що треба своїх послів вибрати. Голосувати на таких, щоби знали наші потреби, нашу біду, щоби вміли за нас постояти. Хтож був би найліпшим нашим послом? Чи який чужинець? Чи той пан з „повяту“, за котрим наш начальник аґітує? Але запитайтесь, чого той пан з „повяту“ жебрає у вас голосів? Раз він пан, то й без вибору може послом бути. Отже так не є, щоби хтось був послом, треба його вибрати. Ось і лізуть ті панки до вас, громадяне, і жебрають голосів, вашими приятелями себе назизають. Виберіть такого панка з „повяту“, най він вашими голосами до сойму увійде, а тоді він вам покаже, чий він приятель! Хтож може бути нашим послом, на кого нам треба голосувати? На чужинця, чи на Українця?

— Мовчи, полатайку, я тобі дам! Я війт приказую мовчати.

— Говори, Прокопе, говори! — загомоніли присутні.

— Ми маємо тільки на Українця голосувати, а не датися обіцянками добрих доріг, запомоги, або инших помий здурити. Коби ви знали свої права, коби ви знали, ким ви є, яка нас велика сила! Ми є великий український народ, але часть нас жиє під Польщею. І ось ми маємо тепер послів до Варшави вибирати, але всяке гайвороннє з краканнєм кидається до вас з обіцянками, хоче нашими голосами вибраним бути, щоби потім на нас кайдани в соймі кувати. Чи є хто з вас, щоби дав себе запродати і на чужинця голосувати? Як що такий чоловік є, то він гірший від Юди, що Христа жидам продав. Не продавайте вашого Христа — правди за добрі дороги, за запомоги, за ковбаси, або за дреглі. Чоловік, що зраджує свій народ, — зрадником називається, а той що при виборах свій голос чужинцям продає і ще других до того намовляє, — хрунем називається. Питаюся вас, чи є між вами зрадник — хрунь?

— Війт! — кликнув хтось з товпи.

— Хто то сказав? — встаючи питає війт.

— Хрунь, хрунь, хрунь! — відобувались то сям, то там голоси з товпи.

Війт сів.

Шляк тебе жебраку трафить! — крикнув ударивши пястуком об стіл, Завтра до цюпи підеш! — Берлюк став перед війтом.

— Пане начальпику, не страшака я син. Ось нате мою грудь, пробийте ножем в саме серце, а за своїм я стояти буду. Воював я за Україну з крісом у руці, не боявся куль і вас не боюся. Розумієте? Положіть мене трупом, то я не відступлю від свого. Я мушу людям очі отворити, до чого ви їх намовляєте, яку заразу ви між них сієте. Люде! Ось зараза за столом сидить і горівку пє, чи дасьте себе заразити?

— Не дамо! не дамо! — загули гуртом.

— За мною всі з коршми! — сказав Берлюк і вийшов. За ним посунули всі і коршма опорожнилася. Остався війт із одним радним, що сидів за столом. Але і той встав і пустився до дверий.

— Гов, куме Якиме, де йдете? — каже війт. Ходіть, діпьмо горівки.

— Ні, дякую пам, начельнику, пішли всі і я піду. І вийшов.

На другий день на війтовій коморі було вуглем таке написане:

Жир вам хруні всім приносим,
Жир то вічний свинський знак,
Жира, жира в панів просим,
Хрунь богатий, чи бідак.

Разом рила наставляймо
І як свині поквичім,
Всі охлапи пожираймо,
Ми не втратим на нічім.

Люде збігались дивитися на те „покаяннiє“, читали, дехто вже й на память умів.

А війт поїхав по шандарів...

*) большевики.

СУЛТАНСЬКІ СКАРБИ. Швайцарський торговець дорогоцінностями, Ґансон, якого турецький уряд покликав, щоб він обчислив вартість золота і жемчугів, що заховані в скарбниці давних султанів, вернув до Женеви, не сповнивши свого завдання. Він каже, що не міг навіть приблизно підрахувати скільки варті всі ті діяманти, рубіни, сафіри, перли та золоті вироби, які йому показали заховані за кількома воротами, при яких скрізь стояла кріпка варта. Послідні двері такі важкі, що щоб їх відчинити, треба 8 людей. В скарбниці стоять великі начиння, повні дорогоцінних каменів і перел та прекрасні вироби зі золота, прикрашені також жемчугами. Між ними були ріжного кольору діяманти та перли незвичайної величини, так, що годі було підрахувати, скільки се все варта.

ВОВКИ в Виленщині не дають спокою тамошним селам. Вони стадами нападають і поривають худобу. І так оноді стадо вовків напало на село Дроздово повіту молодечанського. Зараз на початку села пожерли двох псів і кілька телят та овець. Що-йно на алярм збіглися люде і огнем та криками виполошили вовків.

НОВІ КНИЖКИ.

Ілюстрований Український Національний Календар на рік 1928. Видання **„Українського Голосу“** під редакцією *М. Струтинського.* Перемишль 1927.—Четвертий річник перемиського календаря, так добре відомого нашим читачам, представляється дуже гарно й належить до кращих із сегорічних календарів. Порівнюючи з попередніми річниками, бачимо в ньому деякі зміни на лучше, перш усього змінився популярний характер календаря на загально-народній, а крім цього місце передруків зайняли майже виключно оригінальні речі. Як у всіх майже сучасних календарях, слабо заступлена тут чисто-літературна частина (белетристики зовсім нема), а переважають статі публіцистичні, історичні, спомини, веселий куток. Добір матеріялу дуже вдатний і послідовний; у всьому укладі легко пізнати одну ідейну лінію: гуртування й освідомлювання найширшого нашого загалу на ґрунті національно-соборницької ідеї, при чому порушено найважніщі актуальні проблєми. До найцікавіщих річей належать такі статі: Д-ра Ґижи „По шляху до самостійности і соборности“, І. Кедрин „Берестейський мир“, В. Щурата „Про укр. національний гимн“, Донцова „На перехрестних стежках“ (До літературної кризи на В. Україні), споміж споминів Д. Палієва „Перший листопад“, на політичні теми статті О. Черкавського й М. Струтинського, вкінці цікава інформаційна статейка М. Творидла „Як ми відбудували наше село?“ Низка фейлєтонів Г. Чіпки (передруки) порушує теми, цікаві для селян. Взагалі, останній перемиський календар це цікавий корисна книжка і дивно, що крім прихильної згадки в закордонному часописі „Prager Presse“ ніхто в нас не згадав про неї. — *Е. Грицак.*

Календар-альманах „Дніпро“ на переступний рік 1928. Річник V. У Львові, 1927. Накладом українського Товариства допомоги еміґрантам з Великої України. — стор. 128.8°. — Альманахи „Дніпра“ здобули вже собі в нас велике признання й популярність з огляду на свій окремий зміст і характер. Найперте співробітниками їх є майже виключно Наддніпрянці, що вміють писати гарно й ориґінально, крім цього статі відносяться до В. України і тому тут усе багато споминів з часів революції, визвольних воєн й істнування української держави. Останній альманах присвячений 10-літтю укр. революції і з 4 статей на цю тему є найкраща Донцова п. н. „Чим є російська революція“, в якій доказує автор, що остання російська революція не є вислобом сили й могутности, а навпаки упадку великодержавної ідеї Росії, що виходить тільки на нашу користь. У цілій низці споминів заслугує на окрему згадку „З днів Sturm und Drang-у“ А. Мартинського, автора дуже цікавих споминів у попередніх річниках „Дніпра“. Слабшу частину альманаха становить літературний відділ, головно белєтристика, але це вже загальне явище, яке стрічаємо в усіх сучасних календарях. — *Е. Грицак.*

Надіслане.

Просимо прочитати!

Кожний наддністрянець, що побував на Великій Україні, певно оповідав Вам, Шановний Читачу, як гарно ставилося до нього тамошнє українське громадянство, як дбало про свого далекого, але такого близького земляка з Наддністрянщини, як спішило улаштувати його на посаді, дати якусь роботу, та всяко допомагало. Тому ми, невільні вигнанці з В. України, згуртовані в „Українськім Товаристві допомоги еміґрантам з В. України“, й маємо сміливість просити Вас, Шановний Читачу з Наддістрянщини, за маленьку відплату: поможіть і нам, Вашим землякам — наддніпрянцям: Купіть бодай наш календар-альманах „Дніпро“! Цим Ви улегшите тяжке завдання нашого запомогового Товариства: нести посильну поміч потрібуючим вигнанцям. „З миру по нитці — голому сорочка!“ — каже приповідка.

Альманах наш недорогий, а чистий зиск від розпродажі його йде на підсилення нашого запомогового фонду. „Дніпро“ зате дасть Вам цікаву лектуру: розкаже про великі змагання 1917 — 1919 рр., бо він у цілості присвячений **десятиліттю** великої **української революції** й містить цілу низку статтей, споминів та оповідань про події згаданих років.

В альманаху поміщені статті І. Бочковсього, В. Диканського, Д. Донцова, В. Дорошенка, В. Завадської, В. Завадського, В. Короліва, Ів. Липи, Ю. Липи, О. Лотоцького, Е. Маланюка, А. Маршинського, В. Садовського та ін. Окладинка роботи проф. П. Холодного.

Купіть і не пожалуєте!

Календар-альманах „Дніпро“ на р. 1928-й (річник V-й) можна абувати по всіх українських книгарнях або просто від видавництва: **Львів, вул. Руська ч. 3. III. поверх.**

Один примірник коштує 3 зол., з пересилкою 3·30.

Тамже приймаються зголошення у члени Т-ва. Місячна вкладка 2 з.

Потрібна Інструкторка до учениці з висшої ґімназії на провінцію. Платня по умові. Зголошення до Адм. „Укр. Гол.“

На ювилейний дар для О. Кобилянської, зложили отсі перемиські Громадянки: (в долярах) семинар 8, ґімназія 5, тов. „Союз Українок“ 10, О. Ціпановська 1, О. Левкевич 1, М. Гривнакова 1, Кульчицька Олена 1, Кульчицька Ольга 1, М. Бордунівна 1, О. Шматева 1, Я. Мандюкова 1, Кульчицька Климентина 1, Волянська Волод. 1, О. Ґреґолинська 1, Е. Загайкевичева 1, Котисова 1, Т. Секелова 1, Демчукова 1, Ростковичева 1, Любовичева 1, Савицька 1, Приймова 1, Дубляницева М. 1, (в золотих): Котецка 2, Мелянко 2, Я. Вахнянинова 1, Заяцева 1, Л. Дмоховська 5, Безушко 5, Гоза 1, Годованцева 1, Петерсова 1·30, Гамчикевичева 2, Фільцова 3, Ґрехова 2, Татух 2, Н. Татух 2, Карпякова 2, Колянковська 1, Подлуска 3, Заразка 0·50, Ярошевич 3, Косова 2, Кормошева Л. 5, Кормошева О. 2, Войтовичева 5, І. Негребецька 3, О. Негребецька 2, Яремкевичева 1·50, Шеховичева 2, Околотова 3, Марченко 2.

Шевський челядник пошукує заняття на нову роботу або реперації, також може обняти заряд в шевській робітні. Має машину. Довіря гідний. Зголошення слати до Ред. Укр. Гол. під „челядник“

Загальні Збори Т-ва „Українська Бесіда“ в Перемишлі відбудуться дня 27 січня о год. ¹|, 7 зглядно 7 вечером в домівці Т-ва.

Видавець і відвічальний редактор: Степан Навроцький.
З друкарні Кнолера і Сина в Перемишлі.